

[Peter Larsen.]

de opføres så billigt som muligt. Der er altså ikke alene tale om et lokalt interesseområde, men i høj grad om et område, som vi alle må interessere os for.

Jeg finder, det er nødvendigt, at man får ansvaret placeret, at man får fejlene rettet, således at systemet kan ændres og man kan få skabt klare retningslinjer på dette område. Derfor mit spørgsmål til den højtærede minister.

**Socialministeren (Bundvad):** Tarup børnehaven er opført efter typeplaner udarbejdet i samarbejde mellem børne- og ungdomsforsorgen, det pædagogiske nævn og en gruppe arkitekter. Planerne er godkendt af boligministeriet og af socialministeriet, og socialministeriet har ydet økonomisk støtte til projekteringen. I finansåret 1965-66 er der givet tilladelse til igangsættelse af en halv snes børnehaver efter disse planer, deriblandt Tarup børnehaven, der tages i brug som den første.

Da der i efteråret 1964 udarbejdedes overslag over udgifterne ved opførelse af børnehaven på grundlag af et detailprojekt, blev udgifterne anslået til 244.000 kr. I dette overslag var ikke medregnet udgifter til kurstab samt til køb af grund og anskaffelse af inventar. Tilbuddet fra håndværkerne i december 1964 viste imidlertid, at dette overslag ikke kunne holde, idet udgifterne nu blev anslået til 325.000 kr. — der er stadig ikke regnet med udgifter til grundkøb, inventar og kurstab. Denne pris blev accepteret af børnehavens bestyrelse.

Det ærede medlem sagde, at bestyrelsen var i en tvangssituation. Jeg skal heroverfor oplyse, at hvis der skulle have været bygget efter den traditionelle metode, måtte Tarup børnehaven være rykket ind på kvotepladsen for traditionelt børnehavenbyggeri og ville først være kommet i gang i 1967-68; derfor valgte bestyrelsen og kommunen det ultraditionelle byggeri. Arbejdet blev herefter påbegyndt i maj og sluttet i september, således at børnehaven har kunnet tages i brug omkring den 15. oktober.

Der er endnu ikke udarbejdet bygge-regnskab, men efter det for ministeriet oplyste vil overslaget fra december 1964 på 325.000 kr. ikke blive overskredet. Der er således ikke under byggeriet indtruffet

nogen uforholdsmæssig fordyrelse. Da børnehaven modtager 40 børn, medfører udgiften på ca. 325.000 kr. altså en gennemsnitsudgift på godt 8.000 kr. pr. barn. Denne pris ligger noget over, hvad der i gennemsnit må betales for en traditionelt bygget børnehaven, og det er et forhold, der naturligvis indgår i overvejelserne vedrørende det fremtidige byggeri af tilsvarende art.

Der har for Tarup typebørnehaves vedkommende været fremført en del kritik af byggeriets kvalitet og været nævnt forskellige mangler ved selve arbejdets udførelse. Jeg har ikke materiale til bedømmelse heraf, men jeg vil pege på, at det er ikke ualmindeligt, at der må rettes fejl ved et byggeri. Det er oplyst for mig, at afleveringsforretningen endnu ikke har fundet sted, og at der i overensstemmelse med gældende praksis er tilbageholdt 10 pct. af håndværkernes regnskabskrav af hensyn til eventuelle fejl og mangler ved byggeriet.

Vi har inden for børne- og ungdomsforsorgen anset det for nødvendigt at gøre et forsøg med typeprojekter for børnehavers vedkommende. Behovet for børnehaver er voldsomt stigende, og de byggemæssige krav, der stilles til den enkelte børnehaven, er ret ensartede. Det er derfor naturligt at rejse spørgsmålet om en forenkling og en billigsgørelse af byggeriet gennem udarbejdelse af et typeprojekt, der kan danne rammebasis for opførelse af et stort antal institutioner. Erfaringen fra de hidtil opførte eller påbegyndte typebørnehaver viser, at udgifterne til opførelse af disse børnehaver bliver noget større end forventet af de projekterende arkitekter. Man har stadig ikke opnået de priser på de ikke-typiserede arbejder som støbning af grund, kloakering og dræningsarbejder samt opstilling af typehuse, som man anser for rimelige.

På længere sigt er der imidlertid utvivlsomt fordele forbundet med anvendelse af typebørnehavenprojekter. De skulle spare tid på det planlæggende og det godkendende niveau — ikke mindst i centraladministrationen — de skulle kunne føre til lavere priser, og de skulle kunne beslaglægge mindre arbejdskraft. Vi er fuldt ud klar over, at vi nu står ved begyndelsen af arbejdet, og at der er mange vanskeligheder at overvinde. Vi følger derfor fra ministeriets side arbejdet med typisering af børne-